

A kockázatmegelőzés mint a 2007 és 2013 közötti strukturális alapok egyik prioritása

A kockázatok globális és integrált megközelítése az Európai Unió szintjén

Az Interreg IIIB keretében az SDF projekt támogatja a Rajna áradásának megelőzését

7 millió érintett személy és 60 milliárd eurós veszteség: ez az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) 31 tagállamában 1998 és 2002 között bekövetkezett természeti és technológiai katasztrófák mérlege. A jövőben a helyzet minden bizonnyal még rosszabbra fordul. A biztosítótársaságok azt jósolják, hogy pusztán a természeti katasztrófák költsége a következő évtizedben el fogja érni az évi 150 milliárd dollárt.

Az utóbbi évek katasztrófáinak az érintett régiók gazdasági szövetére gyakorolt hatása meghaladta a jelenlegi kártalanítási mechanizmusok kapacitását. Fennáll a veszély, hogy így megsemmisülnek a tagállamokban a gazdaság életre keltése vagy a terület rehabilitálása érdekében felvállalt erőfeszítések, néha a strukturális alapok támogatásával együtt. Sőt, egy természeti vagy technológiai katasztrófa gyakran egynél több államot érint. Mindezeket tekintve az Európai Unió szintjén a kockázatok globális és integrált megközelítését kell alkalmazni.

A megelőzés többféle tevékenységre terjed ki: a kockázatot csökkentő intézkedésekre, amelyek célja a kockázat okának kiigazítása annak forrásánál (pl. a CO₂-kibocsátás csökkentése, építési tilalom az árvízveszélyes helyeken stb.) és a „kockázattal való együttéléshez” igazodó intézkedések (pl. építészeti rendeletek elfogadása, gátak vagy töltések építése). Az ilyen jellegű tevékenységeket az európai kohéziós politika és a közösségi környezetvédelmi, vidékfejlesztési, közlekedési vagy kutatási politika finanszírozza.

Az egymást követő kutatási programok révén a Bizottság a kockázatok jobb megismerését célzó tevékenységeket is támogatja. Emellett számos irányelv és más közösségi jogszabályi rendelkezés foglalkozik a természeti vagy technológiai kockázatokkal kapcsolatos tevékenységekkel.

A kockázatmegelőzés mint elsőbbséget élvező pénzügyi lehetőség

A jelenlegi kohéziós politika keretében sok kockázatmegelőzési intézkedést finanszíroznak. Az EMOGA-rendelet⁽¹⁾ és az Interreg III transeurópai együttműködési kezdeményezésről szóló bizottsági közlemény⁽²⁾ közvetlenül foglalkozik a megelőző intézkedésekkel.

Az Unió több tagállamát 2002-ben érintő katasztrófákat követően a Bizottság a – strukturális alapok megvalósításával kapcsolatos prioritásait megfogalmazó – tájékoztató iránymutatásaiban⁽³⁾ javasolta, hogy a kockázatmegelőzési célú tevékenységek finanszírozhatók legyenek a programok 2004-es féldíós felülvizsgálatának keretében. Indítványozta, hogy különítsenek el teljesítéshez kötött tartalékot, amelynek címén 8,246 milliárd eurót osztanak szét a legjobban teljesítő programok között.

Az Európai Regionális Fejlesztési Alapról (ERFA) szóló – a Bizottság által 2004 júliusának közepén elfogadott – rendelettervezet kimondja, hogy a kockázatmegelőzés a 2007 és 2013 közötti időszak három prioritásának egyike. Mind az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapról (EMVA), mind az Európai Halászat Alapról szóló rendelet tartalmaz rendelkezéseket a kockázatokkal kapcsolatban (lásd az alábbi táblázatot).

A megfelelő térségek meghatározása

Az alapok beavatkozásaiból részesülő – a jelenlegi időszak esetében szocioökonómiai kritériumok függvényében meghatározott – területek nem mindig megfelelők a megelőzési intézkedések szempontjából. Az ERFA-rendelettervezet szerint a támogatható területek kiválasztása a tagállam feladata.

(1) A Tanács 1257/1999/EK rendelete, 1999. május 17.

(2) C(2000) 1101 dokumentum, 2000. április 28.

(3) COM(2003) 499 végleges, 2003. augusztus 25.

Az EMVA esetében a tűzmelegelőzési intézkedések alapján a tagállamoknak kategóriákba kell sorolniuk a térségeket. Emellett rendelkezés van arról is, hogy az államok jelöljék ki az erdők újratelepítéséhez kedvező térségeket.

A természeti hátrányoktól szenvedő területek esetében magasabb beavatkozási aránnyal kapcsolatos javaslatnak meg kell könnyítenie a megelőző intézkedéseket azokban a térségekben, ahol a finanszírozási lehetőségek nem engedik meg mindig a kockázatok (mint például tüzesetek vagy lavinák) megelőzésével összefüggő egyes akciók végrehajtását.

A leendő stratégiával kapcsolatos megfontolások

A 2007 és 2013 közötti időszakra vonatkozó rendelettervezeteket 2005 folyamán el kell fogadni. A tagállamoknak ezért fontolóra kell venniük a megfelelő földrajzi térségek határainak és a tematikus, földrajzi és pénzügyi koncentráció megállapítását, amelyek meghatározó elemei az elfogadott stratégiák sikerének.

Az ilyen stratégiák létrehozása során figyelembe kell venni a természeti és technológiai kockázatokat, különösen a veszélynek leginkább kitett térségekben. A hatékony alkalmazkodási és kockázatmelegelőzési stratégiák kidolgozásához elengedhetetlenek az összes – emberi, pénzügyi, környezetvédelmi – hatás figyelembevételét lehetővé tevő eszközök.

A kockázatmelegelőzésben a kohéziós politika lehetővé teszi a szolidaritás kétszeres gyakorlását. Nemcsak az Unió **leghátrányosabb helyzetű régióinak pénzügyi támogatására** terjed ki, hanem olyan más régiókra is, ahol támogatni kell a versenyképességet, hogy a fejlesztési erőfeszítések **tartósak** legyenek. Emellett, mivel egyes régiók cselekvései (vagy nem cselekvései) a többiek fejlesztési erőfeszítéseinek semmivé tevésével fenyegetnek, a **regionális együttműködés** támogatása hozzájárul a régiók közötti szolidaritás megerősítéséhez. Az erőfeszítések kockázatmelegelőzésre való összpontosításával a közösségi kohéziós politika lehetővé teszi, hogy a környezetvédelmi, közlekedési és vidékfejlesztési politikák erőteljesebben jussanak kifejezésre ezen a területen, a 25 tagállamos Unió szintjén.

Levegőminőség: az ISPA-program finanszírozta a szennyező emissziók csökkentését Bulgáriában, Marica Kelet II középső részén

Kohéziós politika és kockázatmelegelőzés

	2000–2006	2007–2013
Regionális fejlesztés	<p>Felülvizsgált stratégiai irányok</p> <ul style="list-style-type: none"> > Geológiai vagy stabilizációs tanulmányok végrehajtása > Tervek a természeti kockázatok megelőzésére <p>Interreg III</p> <ul style="list-style-type: none"> > Közös orientáció és tervezés a határ menti területek kezelése és igazgatása érdekében > Az erdészeti erőforrások határokon átnyúló kiaknázása, fenntartható fejlesztése és megőrzése; katasztrófamelegelőzés > Együttes kockázatkezelési stratégiák kidolgozása 	<p>„Konvergencia” és „Versenyképesség” célkitűzések</p> <p>A természeti és technológiai kockázatok megelőzését és kezelését célzó tervek</p> <p>„Területi együttműködés” célkitűzés</p> <p>Témakörök:</p> <ul style="list-style-type: none"> > A tengeri biztonság előmozdítása > Árvízvédelem és a belső hajózási utak védelme > Védelem az erózió, a földrengések és a lavinák ellen <p>Akciók:</p> <ul style="list-style-type: none"> > Berendezések biztosítása > Infrastruktúra-fejlesztés > Transznacionális segítségnyújtási tervek kidolgozása és végrehajtása > A kockázatok térképészeti rendszere > Közös pénzügyi eszközök kidolgozása a kockázatok megelőzése, nyomon követése és leküzdése érdekében
Vidékfejlesztés	<p>EMOGA</p> <p>A mezőgazdasági vagy erdészeti termelést érintő természeti kockázatok és erdőtüzek megelőzése és következményeinek helyreállítása</p>	<p>EMVA</p> <p>A mezőgazdasági vagy erdészeti termelést érintő természeti kockázatok és erdőtüzek megelőzése és következményeinek helyreállítása</p> <p>Az erdészeti erőforrások fejlesztése és minőségük javítása</p> <ul style="list-style-type: none"> > A mezőgazdasági és azon kívüli területek első fásítása > Az erdők védő szerepének megerősítése a talajerózió elleni küzdelemben > A hidraulikus erőforrások és a víz minőségének kezelése
Halászati politika		<p>A természeti vagy ipari katasztrófák által sújtott halászati ágazat termelési potenciáljának helyreállítása</p>